

1868 - 1918

DÖVSTUMFÖRENINGEN I STOCKHOLM

Den 3 maj 1868 bildades vid en sammankomst på Manilla, därvid 28 personer, hörande och dövstumma, voro närvarande, Dövstumföreningen i Stockholm. Dess uppkomst härledde sig, enligt ett meddelande i första årsberättelsen för år 1869, "från det allt mer och mer insedda behovet att de många dövstumma, som vid någon av för dem inrättad undervisningsanstalt avslutat sin lärokurs och sedan avflyttat till huvudstaden, där måtte äga en föreningspunkt och där sammansluta sig liksom i en syskonkedja, varest sådana fördelar dem kunde tillskyndas, som avsåge ej allenast deras andliga utan ock deras timliga bästa."

Första tanken på bildandet av föreningen hade några år före 1868 framförts av läraren vid Tysta skolan i Stockholm Frithiof Carlbom, och på initiativ av direktor O. E. Borg å Manilla, agréen vid Akademien för de fria konsterna Albert Berg och ovannämnde Carlbom kom Sveriges första dövstumförening till stånd vid ovan sagda sammankomst å Manilla.

Till medlemmar i föreningen upptogos såväl dövstumma som hörande för de dövstumma intresserade personer. Vid sitt stiftande kunde föreningen börja

sin verksamhet med ett kapital av 1,500 kronor, skänkta av två dövsamma, brädgårdsarbetaren J. A. Edlund och fröken Lovisa Springer. Genom en basar år 1871, som inbragte 7,800 kr., samt genom penninggåvor samt flera donationer ökades kapitaltillgången.

År 1876 började föreningen sin sjukkasseverksamhet bland Sveriges dövsamma, vilken sedan var det centrala i dess verksamhet. Dessutom bedrev föreningen en rent lokal verksamhet bland Stockholms dövsamma.

Föreningens verksamhet kan uppdelas i två perioder: den första 1868—1902, den andra räknad från 1903.

Under första perioden omfattade föreningens verksamhet dövsamma i hela Sverige och vid denna periods slut år 1902 räknade föreningen ett medlemsantal av 578 personer, varav 47 hörande. Kapitaltillgången vid samma års slut var 52,050 kr. 60 öre. I sjukhjälp och tillfälliga understöd till föreningens dövsamma ledamöter ha utbetalats omkring 32,000 kr. förutom livräntor och pensioner ur särskilda fonder. Anmärkningsvärd var föreningens lånerörelse, som under denna period omfattat 130,000 kr.

För de i Stockholm boende medlemmarna förhyrdes lokal, där föredrag, gudstjänster och festliga sammankomster höllos; ett bibliotek upprättades med gåvor från en del bokförläggare, tidningar och tidskrifter tillhandahölls o. s. v.

År 1875 anordnades av föreningen den första kyrkofesten för dövsamma, återkommande i regel vart 3:e år, tills de år 1901 upphörde. Deltagarna fingo fri resa på statens och flertalet enskilda järnvägar. I samband med kyrkofesterna voro allmänna dövsammöten anordnade, där frågor rörande de dövsamma behandlades.

År 1884 hölls i Stockholm en internationell dövsammkongress. Åren 1894—1895 utgav föreningen Tidning för Dövsamma, till vilken publikation den de två närmast föregående åren bidragit med understöd.

År 1881 bildades inom föreningen en begravningskassa, som vid dess upplösning 1904 hade en kapitalbehållning på 2,665 kr. 62 öre.

År 1892 bildades av medlemmar i föreningen Idrottsklubben Hephata och år 1896 vid en sammankomst i föreningens lokal De dövsammans kvinnoförening i Stockholm.

År 1901 beslöts på talrikt besökt sammanträde den 9 och 10 juni att omorganisera föreningen enligt ett

av för ändamålet särskilt tillsatta kommitterade upp-
rättat förslag. Genom detta förslag blev det en ut-
brytning ur föreningen av dess i landsorten bosatta
ledamöter på samma gång som föreningen upphörde
med sin mångåriga sjukkasseverksamhet bland Sve-
riges dövstumma.

Landsortsmedlemmarna och sjukkasseverksamheten
övertogs av den nyupprättade "De dövstummas all-
männa sjuk- och begravningskassa", till vilken kassa
20,000 kr. av Dövstumföreningens medel överfördes.

Föreningen startade sin verksamhet efter omorga-
nisationen med en kapitalbehållning av 32,050 kr.
60 öre. Numera är denna kapitaltillgång uppe i när-
mare 70,000 kr., om i denna inräknas alla de sär-
skilda fonderna. Medlemsantalet var vid detta års bör-
jan 219, varav 13 fullsinnade, 81 ständiga och 125 i
Stockholm med omnejd bosatta dövstumma ledamöter.

Föreningen har sedan år 1907 av Stockholms
stadsfullmäktige åtnjutit ett årligt anslag å 500 kr.
till förmån för sitt bibliotek och sin lokal samt där-
igenom satts i stånd att sedan år 1908 förhyra egna
lokaler. Från år 1908 har föreningen anordnat regel-
bunden föreläsungsverksamhet för de dövstumma i
Stockholm samt anordnat aftonkurser i skilda fack
och ämnen, för vilka den till en början av skolsty-
relsen i 1:a dövstumskoldistriktet erhållit 300 kr.,
sedermera 150 kr., samt av staten 150 kr., allt pr år.

F. n. har föreningen sina lokaler vid Smålands-
gatan 31 B, där bibliotek finnes, tidningar, tidskrifter
m. m. hållas för studium på stället, där medlemmarna
3 gånger i veckan kunna samlas o. s. v.

År 1912 hölls i Stockholm andra nordiska döv-
stumkongressen, liksom den internationella kongres-
sen 1884 anordnad genom föreningen.

De dövstummas allmänna sjuk- och begravnings-
kassa, en direkt ättling av föreningen, äger numera
en kapitaltillgång av c:a 80,000 kr. och räknar 705
medlemmar. Det är sålunda betydande belopp, som
kommit de dövstumma till del genom bildandet av
Dövstumföreningen i Stockholm och dess 50-åriga
verksamhet, och får föreningen till alla dem, som ihåg-
kommit föreningen med donationer och gåvor och i
övrigt verkat för dess syftemål frambära ett varmt tack.

I största korthet är detta redogörelsen för Dövstum-
föreningens i Stockholm verksamhet åren 1868 — 1918.

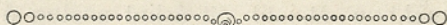
Program

vid

DÖVSTUMFÖRENINGENS
I STOCKHOLM

50-årsfest

SÖNDAGEN DEN 16 JUNI 1918

Kl. 10 f. m. Samling vid Haga södra grindar.

„ 11 „ „ Avtåg till O. E. Borgs och Alb. Bergs gravar å Norra kyrkogården, där kransar nedläggas och tal hållas av Föreningens ordförande.

„ 4 e. m. Samling vid Manilla dövstumskolas gymnastiksal.

„ 4.30 „ „ Välkomsttal av festkommitténs ordförande.

Teservering.

Hälsningstal och redogörelse för Föreningens uppkomst och 50-åriga verksamhet av Föreningens ordförande.

Förfriskningar.

Ärade deltagare i festen behagade medtaga bröd och socker.